

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Володимира Даля
Кафедра економіки підприємства та управління персоналом

Затверджую

Голова приймальної комісії
_____ О.В. Поркуян
« _____ » _____ 2016 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для осіб, які вступають на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки СПЕЦІАЛІСТІВ або МАГІСТРІВ зі спеціальності 051 «Економіка» (освітня програма «Економіка підприємства») на базі раніш здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр або спеціаліст

Програма складається з:

- програми фахових вступних випробувань;
- вимог до рівня підготовки вступників;
- переліку рекомендованої літератури;
- критеріїв оцінювання;
- порядку проведення фахового випробування.

Севєродонецьк, 2016

Програма фахових вступних випробувань за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст», «магістр»

Програма розроблена на підставі програми державної атестації студентів СНУ ім. В. Даля спеціальності «Економіка підприємства» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр»

Економіка підприємства

Підприємство як суб'єкт ринкового механізму господарювання. Виробнича і організаційна структура, форми господарювання. Господарські товариства. Створення і ліквідація юридичних осіб. Основні виробничі фонди. Види зносу основних фондів та його відтворення. Амортизація, оновлення, ремонт. Форми відтворення та ефективність використання основних фондів. Показники рівня використання основних виробничих фондів. Нематеріальні активи: економічна сутність, значення, амортизація. Виробнича програма, її показники і вимірники. Система планів підприємства. Виробнича потужність: її показники і вимірники, методи їх розрахунку. Кадри підприємства: продуктивність праці та шляхи її підвищення. Мотивація і оплата праці. Форми і системи оплати праці. Собівартість продукції підприємства та фактори її зниження. Структура собівартості. Методи планування собівартості. Ціна. Види цін. Дохід підприємства: поняття та економічна сутність. Прибуток та рентабельність підприємства. Чинники зростання прибутку та пошук його резервів. Рентабельність продукції, виробництва, продажів. Показники і нормативи ефективності капітальних вкладень. Аналіз рівня беззбитковості. Економічна ефективність капітальних вкладень (інвестицій). Оборотні кошти підприємства та ефективності їх використання. Забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Чинники забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства. Стратегія розвитку підприємства і бізнес-планування. Сутнісна характеристика і вимірювання ефективності виробництва. Реструктуризація і санація (фінансове оздоровлення) підприємств та організацій. Необхідність і значення періодичної переоцінки та індексації основних фондів. Видова (технологічна) структура основних фондів, чинники та тенденції її динаміки на виробничих підприємствах. Сутнісна характеристика нематеріальних ресурсів підприємства та їхній вплив на конкурентоспроможність продукції підприємства на ринку. Сучасна політика ресурсозбереження та ефективність її здійснення. Шляхи підвищення

ефективності використання оборотних коштів підприємства. Проблеми нестачі оборотних коштів і поповнення їх обсягу за умов кризової економічної ситуації на підприємстві. Особливості оцінки ефективності організаційних нововведень. Вплив нововведень на виробництво та підприємницьку діяльність. Зарубіжний і вітчизняний досвід участі працівників у прибутках (доходах) та власності приватизованих підприємств. Обґрунтування та напрямки зниження поточних витрат на підприємствах України. Методи дослідження трудових процесів і витрати робочого часу.

Потенціал і розвиток підприємства.

Виробничий потенціал, його сутність та структура. Потенціал розвитку. Формування і розвиток потенціалу, фактори зовнішні і внутрішні. Діагностика виробничого потенціалу. Організація управління виробничим потенціалом та його оптимізація. Інноваційне відтворення потенціалу підприємства. Трудовий потенціал підприємства та його використання. Оцінка вартості машин і обладнання. Технічні, організаційні та соціальні шляхи (заходи) підвищення якості та конкурентоспроможності продукції, що виробляється на підприємствах України. Основні види контролю якості на підприємствах України та їх ефективність.

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків

Сутнісна характеристика господарських рішень. Технологія прийняття рішень господарської діяльності. Методичні основи підготовки господарських рішень. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання їх ефективності. Прогнозування та аналіз господарських рішень.

Невизначеність, як першопричина ризику підприємницької діяльності. Критерії прийняття рішень в умовах невизначеності. Основні поняття теорії ігор, що застосовуються при обґрунтуванні рішень в умовах невизначеності. Матриця вигащів та матриця ризиків: сутність та порядок побудови. Характеристика критеріїв прийняття рішень в умовах невизначеності. Максимінний критерій Вальда. Критерій максимакс. Мінімаксний критерій Севіджа. Критерій узагальненого оптимізму-песимізму Гурвіца.

Теорія корисності та її застосування у процесах прийняття рішень. Концепція корисності. Пріоритети та їх числове вираження. Корисність за Нейманом: Поняття лотереї, Сподівана корисність. Детермінований еквівалент лотереї. Страхова сума. Несхильність та схильність до ризику. Кількісна оцінка ризику з визначенням міри і ступеня ризику. Визначення корисності господарських рішень графічним методом.

Підприємницькі ризики та їх вплив на прийняття господарських рішень. Критерії прийняття господарських рішень за умов ризику. Прийняття рішень у конфліктних ситуаціях. Критерій математичного сподівання (критерій Байєса). Критерій Лапласа. Критерій Гурвіца. Критерій стандартного відхилення. Сутність конфліктних ситуацій та передумови їх виникнення. Основні поняття теорії ігор, що використовуються при розв'язанні конфліктних ситуацій. Способи вибору оптимальних рішень в умовах конфлікту: мажорювання стратегій, вибір оптимальних рішень на основі чистих стратегій. Обґрунтування рішень на основі змішаних стратегій. Сутність ризик-менеджменту, його мета, завдання. Підходи до ризик-менеджменту. Основи ризик-менеджменту. Напрямки і методи регулювання та зниження ступеня ризику.

Організація виробництва

Організація виробничого процесу у просторі. Організація виробничого процесу у часі. Техніко-економічні показники організації виробничого процесу у часі. Організація потокового виробництва, основні параметри перервно-потокових (прямо-потокових) ліній. Організація технічної підготовки виробництва. Зміст та економічне значення скорочення часу підготовки. Організація підготовки виробництва до створення нової продукції. Освоєння нових видів продукції. Методи переходу на виробництво нової продукції. Техніко-економічне обґрунтування на стадії конструкторської підготовки виробництва. Шляхи забезпечення технологічності нових видів продукції.

Організація допоміжних та обслуговуючих цехів підприємства, техніко-економічні показники їх роботи. Основні завдання планування ремонтної служби, система планово-запобіжного ремонту. Нормативна база ремонтних робіт.

Економіка інвестиційної діяльності

Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів. Обґрунтування доцільності інвестування. Врахування ризиків та методи їх нейтралізації в процесі реалізації інвестиційного проекту. Розробка інвестиційного проекту, класифікація та методи розрахунку ефективності проектів. Аналіз беззбитковості капітальних вкладень та цільове планування прибутку. Управління витратами інвестиційного проекту. Операційний важіль. Оцінка ефективності реальних інвестицій. Джерела формування інвестиційних ресурсів.

Планування і контроль на підприємстві

Виробнича програма: зміст і порядок її розробки; обґрунтування виробничої програми виробничою потужністю. Планування витрат, склад витрат підрозділів підприємства. Формування кошторисів підрозділів, їх елементів та калькуляційна структура. Визначення постійних витрат їх роль в зниженні собівартості продукції. Планування прибутку та рентабельності. Джерела формування прибутку та його розподіл. Рентабельність та її види. Шляхи збільшення прибутку та рентабельності.

Стратегія підприємства

Стратегія підприємства. Сутність поняття «стратегія підприємства», його місія і ціль. Стратегічний потенціал підприємства. Аналіз внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства. Стратегія росту підприємства.

Економіка підприємництва

Державне регулювання діяльності об'єднань підприємств. Холдингова форма організації об'єднань підприємств. Організація циклу «дослідження-виробництво» в об'єднаннях підприємств. Передумови і економічне обґрунтування вертикальної інтеграції підприємств. Передумови і економічне обґрунтування горизонтальної інтеграції підприємств. Показники аналізу рівня економічної концентрації та рівня ринкової влади. Моделі цінової і нецінової конкуренції. Бізнес планування підприємницької діяльності. Джерела фінансування підприємницької діяльності. Аналіз та оцінка підприємницьких ризиків. Правові питання організації підприємницької діяльності. Правове регулювання підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Функції управління підприємницькою діяльністю.

Вимоги до рівня підготовки вступників

Учасник іспиту повинен:

Знати:

основний категоріальний апарат, історію виникнення та розвиток дисциплін, що викладаються кафедрою економіки підприємства;

сутність господарської діяльності підприємства, закономірність процесів і склад показників, що її характеризують;

взаємодію суб'єктів господарювання і держави;

права і обов'язки суб'єктів господарювання;

основні законодавчі та нормативні акти, які регламентують господарську діяльність підприємств;

сутність і методики аналізу ефективності діяльності промислових підприємств.

Уміти:

використовувати економічні дані для розрахунку показників, що характеризують використання основних і оборотних фондів підприємства;

визначати структуру виробничого циклу;

розробляти плани виробництва і реалізації продукції;

складати кошторис собівартості продукції;

розраховувати ціну на продукцію з урахуванням ринкової кон'юнктури;

складати внутрішні звіти підприємства;

визначати строк окупності капітальних вкладень, економію і економічний ефект;

розробляти і обґрунтовувати інвестиційний проект.

Рекомендована література

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник.- К.: Атака, 2002.- 480 с.
2. Бревнов А.А. Организация частного предприятия в Украине. Харьков: Одиссей, 2004.
3. Економіка та організація інформаційного бізнесу: Навч. посіб.- К.: КНЕУ, 2002.
4. Економічний ризик та методи його вимірювання / Камінський А.- К., 2002.
5. Загородній А.Г., Павлішевський І.О. Бізнес-план. Планування підприємницьких об'єктів. – Львів, 1995.
6. Закон України «О налогообложении прибыли».
7. Закон України «О предпринимательстве».
8. Закон України «О предприятиях в Украине»
9. Котлер Ф. Маркетинг-менеджмент. Спб: Питер Ком, 1999.
10. Малий бізнес та підприємництво в ринкових умовах господарювання. /За ред.. Л.І. Воротиной. – К., 2002.
11. Медиков В. Производственные мощности и их использование.- М.: 2002- 264с.
12. Мочерний С.В., Устенко О.А., Чоботарь С.І. Основи підприємницької діяльності.- К., 2001.
13. Новицкий Н.И. Организация производства на предприятиях. М.: Финансы и статистика. 2003.-387с.
14. Покропивный С.Ф., Колот В.М. Предпринимательство: стратегия, организация, эффективность: Учебное пособие. К.: КНЭУ. 1998.
15. Покропивный С.Ф., Соболев С.М., Бизнес – план : технология разработки та обгрунтовання – К., 2002.
16. Розвиток малого підприємництва в Україні / Шпак В.І.– К., 2002.
17. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. Учебник.- М.: ИНФРА – М, 2002.- 335с.
18. Савощенко А.С. Инфраструктура товарного рынка: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005.
19. Савруков Н.Т., Закиров Ш.М. Организация производства.-СПБ.: Лань, 2002, 222с.
20. Селезнев В.В. Основы рыночной экономики Украины. – К., 2000.
21. Склярченко В.К., Прудников В.М. Экономика предприятия. Конспект лекций.-М.: ИНФРА-М, 2001, 207с.

22. Фатхутдинов Р. А. Организация производства: Учебник. –М.: ИНФРА-М 2000. – 672с. (серия «Высшее образование»)
23. Фінанси підприємств: Підручник / Керівник авт. кол. наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2000.
24. Хозяйственный кодекс Украины. – Харьков: Фактор, 2004.
25. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник.- К: ЦУЛ, 2002.- 406 с.
26. Шепеленко Г.И. Экономика, организация и планирование производства на предприятии. Москва – Ростов-на-Дону, 2003.-590с.
27. Экономика предприятия. Под ред. В.Я. Горфинкеля, В.А. Швандара.- М.: ЮНИТИ, 2003.- 718с. ч
28. Экономика предприятия. Учебник. Под ред. С.Ф. Покропивного. - Киев:- 2003.- 606с.
29. Экономика предприятия: Учебное пособие /Под ред. Л.Г. Мельника.- Сумы: ИТД «Университетская книга», 2002.- 632 с.

Порядок проведення і критерії фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування для вступу на навчання за освітньо-кваліфікаційними рівнями «спеціаліст» та «магістр» проводиться у формі співбесіди.

Для проведення співбесіди формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Група складає не більше 10 осіб.

Список допущених до співбесіди ухвалюється рішенням атестаційної комісії, про що складається відповідний протокол, який передається до приймальної комісії.

Співбесіда проводиться згідно з розкладом фахових вступних випробувань, який затверджується головою атестаційної комісії не пізніше ніж за 10 днів до їх початку.

На співбесіду вступник з'являється з паспортом, при пред'явленні якого він отримує «Листок співбесіди».

Для проведення співбесіди головами атестаційних комісій попередньо готуються переліки питань відповідно до «Програми фахових вступних випробувань». Програма фахових вступних випробувань оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах структурного підрозділу університету.

Вступник одержує питання і відповідає на них без попередньої підготовки.

Результати співбесіди оцінюються за 100-бальною шкалою і відмічаються у «Листку співбесіди».

Рівень знань вступника за результатами співбесіди заноситься також до відомості і підтверджується підписами трьох членів комісії. Відомість оформляється одночасно з «Листком співбесіди» вступника і передається до приймальної комісії.

Заяву про апеляцію вступник може подати в день проведення співбесіди до 17.00 години.

Голова атестаційної комісії

проф. Максимов В.В.

Критерії оцінки знань при складанні фахового вступного випробування

Рівень компетенції	Критерій рівня компетенції студента	Відповідність знань та умінь студента критерію рівня компетенції	Бал	
Високий	Студент глибоко і в повному обсязі засвоїв програмний матеріал, грамотно, вичерпно та логічно викладає його в усній або письмовій формі. При цьому знає рекомендовану, літературу, виявляє творчий підхід і правильно обґрунтовує прийняті рішення, добре володіє різносторонніми вміннями та навичками при виконанні практичних задач.	Компетентність вище середнього рівня вимог даного критерію	90-100	
		Компетентність на рівні вимог даного критерію	85-89	
		Компетентність нижче рівня вимог даного критерію, але достатня	81-84	
Середній	Студент знає програмний матеріал, грамотно і за суттю викладає його в усній або письмовій формі, припускаючи незначні неточності в доказах, трактовці понять та категорій. При цьому володіє необхідними вміннями та навичками при виконанні практичних задач	Компетентність вище середнього рівня вимог даного критерію, але нижче попереднього	74-80	
		Компетентність на рівні вимог даного критерію	65-73	
		Компетентність нижче рівня вимог даного критерію, але достатня	60-64	
Достатній	Студент знає тільки основний програмний матеріал, припускає неточності, недостатньо чіткі формулювання, непослідовність у викладанні відповідей в усній або письмовій формі. При цьому нетвердо володіє вміннями та навичками при виконанні практичних задач	Компетентність вище середнього рівня вимог даного критерію, але нижче попереднього	51-59	
		Компетентність на рівні вимог даного критерію	31-50	
		Компетентність нижче рівня вимог даного критерію, але достатня	4	
Низький	Студент не знає значної частини програмного матеріалу. При цьому припускає принципові помилки в доказах, трактовці понять та категорій, виявляє низьку культуру оформлення знань, не володіє основними вміннями та навичками при виконанні практичних задач. Студент відмовляється від відповіді на контрольні запитання	Компетентність недостатня	Потрібна додаткова навчальна робота з дисципліни	31-40
			Потрібна велика додаткова навчальна робота з дисципліни	21-30
			Потрібний повторний курс вивчення дисципліни	11-20
		Компетентність з даної навчальної дисципліни практично відсутня	0-10	

Голова атестаційної комісії

доц. Галгаш Р. А.

Порядок проведення і критерії фахового вступного випробування

Фахове вступне випробування для вступу на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» проводиться у формі співбесіди.

Для проведення співбесіди формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів. Група складає не більше 10 осіб.

Список допущених до співбесіди ухвалюється рішенням атестаційної комісії, про що складається відповідний протокол, який передається до приймальної комісії.

Співбесіда проводиться згідно з розкладом фахових вступних випробувань, який затверджується головою атестаційної комісії не пізніше ніж за 10 днів до їх початку.

На співбесіду вступник з'являється з паспортом, при пред'явленні якого він отримує «Листок співбесіди».

Для проведення співбесіди головами атестаційних комісій попередньо готуються переліки питань відповідно до «Програми фахових вступних випробувань». Програма фахових вступних випробувань оприлюднюється засобами наочної інформації на інформаційних стендах структурного підрозділу університету.

Вступник одержує питання і відповідає на них без попередньої підготовки.

Результати співбесіди оцінюються за 12-бальною шкалою і відмічаються у «Листку співбесіди».

Рівень знань вступника за результатами співбесіди заноситься також до відомості і підтверджується підписами трьох членів комісії. Відомість оформляється одночасно з «Листком співбесіди» вступника і передається до приймальної комісії.

Заяву про апеляцію вступник може подати в день оголошення результатів до 17.00 години.

Завідувач кафедри Економіки підприємства
та управління персоналом _____ проф. Чернявська Є. І.

Голова фахової атестаційної
комісії _____ доц. Галгаш Р. А.